

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (dziewiąta izba)

z dnia 30 kwietnia 2014 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Zabezpieczenie społeczne — Umowa między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską — Rozporządzenie (EWG) nr 574/72 — Artykuł 107 ust. 1 i 6 — Rozporządzenie (WE) nr 987/2009 — Artykuł 90 — Pracownicy migrujący — Przeliczanie walut — Uwzględnienie świadczeń rodzinnych pobieranych w Szwajcarii przy obliczaniu przez państwo członkowskie zasiłków na dzieci pozostające na utrzymaniu — Dodatek dyferencyjny — Data, którą należy uwzględnić przy przeliczeniu szwajcarskich świadczeń rodzinnych na euro

W sprawie C-250/13

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Finanzgericht Baden-Württemberg (Niemcy) postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2013 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 7 maja 2013 r., w postępowaniu:

Birgit Wagener

przeciwno

Bundesagentur für Arbeit – Familienkasse Villingen-Schwenningen,

TRYBUNAŁ (dziewiąta izba),

w składzie: M. Safjan, prezes izby, J. Malenovský (sprawozdawca), i A. Prechal, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu B. Wagener przez B. Hertricha, Rechtsanwalt,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez F. Schatza oraz M. Van Hoofa, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: niemiecki.

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 107 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.U. L 74, s. 1), w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r. (Dz.U. 1997 L 28, s. 1), zmienionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1386/2001 z dnia 5 czerwca 2001 r. (Dz.U. L 187, s. 1) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 574/72”) oraz art. 90 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 284, s. 1).
- 2 Wniosek ten wpłynął na kanwie sporu między B. Wagener a Bundesagentur für Arbeit – Familienkasse Villingen-Schwenningen (federalną agencją ds. zatrudnienia – kasą świadczeń rodzinnych w Villingen-Schwenningen, zwaną dalej „Familienkasse”) w przedmiocie przyznania w Niemczech zasiłków na dziecko pozostające na utrzymaniu.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

- 3 Umowa pomiędzy Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z jednej strony a Konfederacją Szwajcarską z drugiej strony w sprawie swobodnego przepływu osób, podpisana w Luksemburgu w dniu 21 czerwca 1999 r. (Dz.U. 2002, L 114, s. 6, zwana dalej „umową z 2002 r.”), weszła w życie w dniu 1 czerwca 2002 r.
- 4 Artykuł 8 tej umowy przewiduje, że umawiające się strony uwzględniają, zgodnie z załącznikiem II, koordynację systemów zabezpieczenia społecznego.
- 5 Artykuł 1 załącznika II do tej umowy, w pierwotnej wersji, stanowił:

„1. Umawiające się strony postanawiają stosować w stosunkach między sobą, w obszarze koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, akty prawa wspólnotowego, do których czyni się odesłanie, obowiązujące w dniu podpisania umowy [w sprawie swobodnego przepływu osób] i zmienione postanowieniami sekcji A niniejszego załącznika [...].

2. Pojęcie »państw[(-a)] [...] członkowskich[(-ego)]« znajdujące się w aktach prawnych, do których odsyła sekcja A niniejszego załącznika, dotyczy, poza państwami objętymi przedmiotowymi aktami prawa wspólnotowego, Szwajcarii”.
- 6 Pierwotna wersja sekcji A załącznika II do umowy w sprawie swobodnego przepływu osób odsyłała do rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.U. L 209, s. 1), w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r. (Dz.U. 1997, L 28, s. 1), zmienionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 107/1999 z dnia 8 lutego 1999 r. (Dz.U. L 38, s. 1) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1408/71”), oraz do rozporządzenia nr 574/72.

Prawo Unii

Rozporządzenia nr 1408/71 i nr 574/72

7 Zgodnie z art. 13 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1408/71 osoba prowadząca działalność zarobkową na terytorium jednego z państw członkowskich (zwanego dalej „państwem zatrudnienia”) podlega prawu tego państwa. Ponadto, zgodnie z art. 73 tego rozporządzenia, pracownik najemny podlegający prawu danego państwa członkowskiego jest uprawniony, w odniesieniu do członków swojej rodziny, którzy zamieszkują terytorium innego państwa członkowskiego (zwanego dalej „państwem zamieszkania”), do świadczeń rodzinnych przewidzianych przez prawo pierwszego państwa, tak jakby zamieszkiwali oni terytorium tego państwa, z zastrzeżeniem przepisów załącznika VI do rzeczonoego rozporządzenia.

8 Artykuł 10 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 574/72 brzmi następująco:

„Prawo do świadczeń lub zasiłków rodzinnych należnych zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego, w którym nabycie prawa do świadczeń lub zasiłków nie jest uzależnione od warunku ubezpieczenia, zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek, jest zawieszono, jeżeli w tym samym okresie i dla tego samego członka rodziny przyznano są świadczenia tylko zgodnie z krajowym ustawodawstwem innego państwa członkowskiego lub w zastosowaniu z art. 73, 74, 77 lub 78 rozporządzenia [nr 1408/71] do wysokości kwoty tych świadczeń”.

9 Artykuł 107 rozporządzenia nr 574/72, zatytułowany „Przeliczanie walut”, brzmi następująco:

„1. Do celów przepisów wymienionych poniżej:

a) rozporządzenie [nr 1408/71]: art. 12 ust. 2, 3 i 4, art. 14d ust. 1, art. 19 ust. 1 lit. b) zdanie ostatnie, art. 22 ust. 1 [ppkt] (ii) zdanie ostatnie, art. 25 ust. 1 lit. b) zdanie przedostatnie, art. 41 ust. 1 lit. c) i d), art. 46 ust. 4, art. 46a ust. 3, art. 50, art. 52 lit. b) zdanie ostatnie, art. 55 ust. 1 [ppkt] (ii) zdanie ostatnie, art. 70 ust. 1 pierwszy akapit, art. 71 ust. 1 lit. a) [ppkt] (ii) i [art. 71 ust. 1 lit. b) [ppkt] (ii) zdanie przedostatnie;

b) rozporządzenie [nr 574/72]: art. 34 ust. 1, 4 i 5,

kursem wymiany na waluty kwot wyrażonych w innej walucie będzie kurs wyliczony przez Komisję na podstawie średniej miesięcznej, w okresie referencyjnym, o którym mowa w ust. 2, kursów referencyjnych wymiany walut ogłaszanych przez Europejski Bank Centralny”.

2. Okresem referencyjnym jest:

- styczeń – dla kursu wymiany stosowanego od dnia 1 kwietnia,
- kwiecień – dla kursu wymiany stosowanego od dnia 1 lipca,
- lipiec – dla kursu wymiany stosowanego do dnia 1 października,
- październik – dla kursu wymiany, stosowanego od dnia 1 stycznia.

4. Komisja Administracyjna [ds. Zabezpieczenia Społecznego Pracowników Migrujących] określa, na wniosek Komisji Obrachunkowej, datę, którą należy przyjąć przy określaniu kursu wymiany, który należy stosować w przypadkach określonych w ust. 1.

5. Kursy wymiany, które należy stosować w przypadkach określonych w ust. 1, są publikowane w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* w ciągu przedostatniego miesiąca poprzedzającego ten, od którego pierwszego dnia mają być stosowane.

6. W przypadkach nieobjętych w ust. 1 przeliczenie dokonywane jest według oficjalnego kursu wymiany w dniu wypłaty, zarówno w przypadku wypłaty świadczeń, jak i w przypadku zwrotu”.

Rozporządzenia nr 883/2004 i nr 987/2009

- 10 Rozporządzenie nr 1408/71 zostało zastąpione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 166, s. 1; sprostowanie Dz.U. 2013 L 188, s. 10). Rozporządzenie nr 574/72 zostało zastąpione rozporządzeniem (WE) nr 987/2009. Te nowe rozporządzenia, zgodnie z art. 91 rozporządzenia nr 883/2004 i art. 97 rozporządzenia nr 987/2009, stosowane są od dnia 1 maja 2010 r.
- 11 W następstwie przyjęcia tych rozporządzeń została wydana decyzja nr 1/2012 Wspólnego Komitetu utworzonego na podstawie umowy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z jednej strony a Konfederacją Szwajcarską z drugiej strony w sprawie swobodnego przepływu osób z dnia 31 marca 2012 r. w sprawie zastąpienia załącznika II do tej umowy dotyczącego koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 103, s. 51), przewidująca od dnia 1 kwietnia 2012 r., tj. dnia jej wejścia w życie, nową wersję tego załącznika. W tej nowej wersji sekcja A rzeczonoego załącznika odwołuje się do rozporządzeń nr 883/2004 i nr 987/2009 w miejsce rozporządzeń nr 1408/71 i nr 574/72.
- 12 Zgodnie z art. 67 rozporządzenia nr 883/2004 osoba jest uprawniona do świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawodawstwem właściwego państwa członkowskiego, włącznie ze świadczeniami dla członków rodziny, którzy zamieszkują w innym państwie członkowskim.
- 13 Artykuł 68 ust. 2 rzeczonoego rozporządzenia stanowi:

„W przypadku zbiegu uprawnień świadczenia rodzinne udzielane są zgodnie z ustawodawstwem wyznaczonym jako mające pierwszeństwo na podstawie przepisów ust. 1. Uprawnienia do świadczeń rodzinnych z tytułu innych kolidujących ustawodawstw są zawieszane do kwoty przewidzianej przez pierwsze ustawodawstwo i, w odpowiednim przypadku, określany jest dodatek dyferencyjny dla sumy, która przekracza tę kwotę. Jednakże taki dodatek dyferencyjny nie musi być przewidziany dla dzieci zamieszkujących w innym państwie członkowskim, kiedy uprawnienie do przedmiotowego świadczenia wynika wyłącznie z miejsca zamieszkania”.
- 14 Artykuł 87 ust. 1 tego samego rozporządzenia zawiera następujący przepis przejściowy, który – w myśl art. 93 rozporządzenia nr 987/2009 – stosuje się również do tego ostatniego aktu:

„Niniejsze rozporządzenie nie powoduje powstania żadnych praw w odniesieniu do jakiegokolwiek okresu przed datą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia”.
- 15 Artykuł 90 rozporządzenia nr 987/2009 stanowi, co następuje:

„Do celów stosowania rozporządzenia [nr 883/2004] i rozporządzenia [nr 987/2009] kursem wymiany dwóch walut jest kurs referencyjny publikowany przez Europejski Bank Centralny. Data, którą bierze się pod uwagę przy ustalaniu kursu wymiany, jest określana przez Komisję Administracyjną [ds. Zabezpieczenia Społecznego Pracowników Migrujących]”.

- 16 Komisja ta wydała decyzję H3 z dnia 15 października 2009 r. dotyczącą daty, którą bierze się pod uwagę przy ustalaniu kursu wymiany, o którym mowa w art. 90 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 (Dz.U. 2010, C 106, s. 56).

Prawo niemieckie

- 17 Paragraf 62 ust. 1 pkt 1 Einkommensteuergesetz (ustawy o podatku dochodowym) stanowi:
„Co się tyczy dzieci w rozumieniu § 63, prawo do świadczenia rodzinnego na podstawie niniejszej ustawy przysługuje każdemu, kto:

1. posiada miejsce zamieszkania lub zwykłe miejsce pobytu na terytorium Niemiec [...]”.

- 18 Paragraf 65 ust. 1 pkt 2 rzeczony ustawy, zatytułowany „Inne świadczenia na dzieci”, stanowi:

„Zasiłek na dziecko pozostające na utrzymaniu nie przysługuje, jeśli na takie dziecko wypłacane jest jedno z poniżej wymienionych świadczeń albo jeśli takie świadczenie mogłoby być wypłacane, gdyby został złożony odpowiedni wniosek:

[...]

2. świadczenia na dzieci przyznane za granicą i stanowiące odpowiednik zasiłku na dziecko pozostające na utrzymaniu lub jednego ze świadczeń wymienionych w pkt 1”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 19 Małżonkowie Wagener wraz z trojgiem dzieci zamieszkują w Niemczech. B. Wagener nie prowadzi żadnej działalności zawodowej. Jej małżonek od dnia 1 października 2006 r. pracuje w Szwajcarii jako pracownik najemny. Z tytułu tej działalności pobierał on w Szwajcarii w okresie od października 2006 r. do listopada 2011 r. zasiłki rodzinne na troje dzieci.
- 20 W tym samym czasie pobierał on również w Niemczech zasiłki na pozostające na utrzymaniu dzieci. Z uwagi na fakt, że Familienkasse nie została poinformowana o wykonywaniu przez pana Wagenera działalności zawodowej w Szwajcarii, zasiłki te były wypłacane w pełnej wysokości.
- 21 Po uzyskaniu, w lutym 2012 r., informacji o wykonywaniu tej działalności, Familienkasse decyzją z dnia 18 października 2012 r. cofnęła rzeczony zasiłki, poczynając od października 2006 r., i zażądała ich zwrotu.
- 22 Familienkasse uznała jednak, że B. Wagener miała na podstawie art. 10 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 574/72 prawo do tak zwanych zasiłków „dyferencyjnych” ze strony państwa niemieckiego, w wysokości równej różnicy między kwotą niemieckich zasiłków na dzieci pozostające na utrzymaniu oraz szwajcarskich zasiłków rodzinnych. Familienkasse wezwała B. Wagener do złożenia stosownego wniosku.
- 23 Jednakże po uzyskaniu dokładnej informacji o wysokości zasiłków rodzinnych pobieranych w Szwajcarii, decyzją z dnia 17 października 2012 r. Familienkasse oddaliła wniosek o przyznanie dodatku dyferencyjnego do zasiłków rodzinnych za okres od października 2006 r. do listopada 2011 r. w odniesieniu do dwojga pierwszych dzieci B. Wagener, uznawszy, że wysokość zasiłków szwajcarskich jest wyższa od wysokości zasiłków niemieckich. Jeżeli chodzi o trzecie dziecko, to przyznała ona B. Wagener dodatek dyferencyjny do zasiłków rodzinnych w wysokości 39,42 EUR za rzeczony okres pięciu lat.

- 24 Dla celów przeliczenia szwajcarskich świadczeń rodzinnych na euro Familienkasse przyjęła kurs wymiany za czwarty kwartał 2012 r., ustalony przez Bundesagentur für Arbeit (federalną agencję do spraw zatrudnienia).
- 25 Birgit Wagener zakwestionowała zastosowanie tego kursu wymiany w zażaleniu z dnia 8 listopada 2012 r. Decyzją z dnia 21 listopada 2012 r. Familienkasse oddaliła to zażalenie, wskazując, że przeliczenie zostało dokonane zgodnie z art. 107 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 574/72.
- 26 Następnie B.Wagener wniosła skargę do sądu odsyłającego, twierdząc w szczególności, że przeliczenia należało dokonać na podstawie rozporządzeń nr 883/2004 i 987/2009 w związku z decyzją H3.
- 27 Sąd odsyłający z jednej strony zauważa, że w odniesieniu do Konfederacji Szwajcarskiej rozporządzenia te stosowane są dopiero od dnia 1 kwietnia 2012 r. Z drugiej strony zwraca uwagę na rozbieżności w orzecznictwie krajowym w kwestii przeliczania walut w celu obliczania uprawnień do dodatku dyferencyjnego do zasiłków na pozostające na utrzymaniu dzieci. I tak podczas gdy niektóre sądy stosowały art. 107 ust. 6 rozporządzenia nr 574/72, inne – jak Finanzgericht München (sąd finansowy w Monachium) – oparły się na art. 107 ust. 1 tego rozporządzenia, mimo że art. 10 rzeczonego rozporządzenia nie jest wymieniony w tym przepisie.
- 28 Zdaniem tego ostatniego sądu art. 107 ust. 6 rozporządzenia nr 574/72 nie jest odpowiedni dla potrzeb przeliczania waluty świadczeń socjalnych w celu obliczenia dodatku dyferencyjnego dla świadczeń rodzinnych na podstawie art. 10 tego rozporządzenia, ponieważ nie wskazuje, na jaki dzień powinno być dokonane to przeliczenie. Ponadto stosowanie art. 107 ust. 6 rzeczonego rozporządzenia skomplikowałoby szczegółowe zasady praktyczne obliczania przez właściwy organ świadczeń wypłacanych licznym korzystającym przez długi czas, zobowiązując ten organ do obliczania świadczeń stosownie do dnia każdej wypłaty ruczonych świadczeń każdemu indywidualnemu korzystającemu. W ten sposób istnieje jego zdaniem luka w prawie Unii, którą należy wypełnić, stosując w drodze analogii art. 107 ust. 1 tego rozporządzenia.
- 29 W tych okolicznościach Finanzgericht Baden-Württemberg postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytania prejudycjalne:
- „1) Czy w okolicznościach takich jak zaistniałe w postępowaniu głównym, w których w dniu 17 października 2012 r. niemiecka kasa świadczeń rodzinnych przyznała i wypłaciła w drodze potrącenia na podstawie art. 10 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (EWG) nr 574/72 zasiłek na pozostające na utrzymaniu dziecko za okres od października 2006 r. do listopada 2011 r. [po odliczeniu] zasiłków rodzinnych przyznanych przez Konfederację Szwajcarską, przeliczenie kwot szwajcarskich świadczeń rodzinnych [wypłacanych we] frankach szwajcarskich na euro powinno zostać dokonane zgodnie z art. 107 ust. 1 rozporządzenia (EWG) nr 574/72, zgodnie z art. 107 ust. 6 rozporządzenia (EWG) nr 574/72, czy też zgodnie z art. 90 rozporządzenia (WE) nr 987/2009 w związku z [decyzją H3]?
- 2) Jeżeli zgodnie z odpowiedzią na pytanie pierwsze przeliczenie powinno zostać dokonane w całości bądź w części zgodnie z art. 107 ust. 6 rozporządzenia (EWG) nr 574/72, to czy w okolicznościach opisanych w pytaniu pierwszym dla dokonania przeliczenia miarodajny jest moment, gdy wypłacone zostało świadczenie zagraniczne, które podlega odliczeniu, czy też chodzi o moment, w którym wypłacone zostaje świadczenie krajowe, od którego odliczane jest świadczenie zagraniczne?
- 3) Jeżeli zgodnie z odpowiedzią na pytanie pierwsze przeliczenie powinno zostać dokonane w całości bądź w części zgodnie z art. 107 ust. 1 rozporządzenia (EWG) nr 574/72, to w jaki sposób w okolicznościach takich jak w postępowaniu głównym należy dokonać ustalenia okresu

referencyjnego zgodnie z art. 107 ust. 2 i 4 rozporządzenia nr 574/72? Czy dla przeliczenia ma znaczenie moment, w którym szwajcarski organ przyznał, czy moment, w którym wypłacił on podlegające zaliczeniu świadczenie rodzinne?

- 4) Jeżeli zgodnie z odpowiedzią na pytanie pierwsze przeliczenie powinno zostać dokonane w całości bądź w części zgodnie z art. 90 rozporządzenia (EWG) nr 987/2009 w związku z decyzją H3 [...], to na podstawie jakiego przepisu [pkt 2, pkt 3 lit. a) bądź pkt 3 lit. b)] decyzji H3 [...] i w jaki sposób następuje przeliczenie kwot świadczeń rodzinnych, jeżeli prawo krajowe przewiduje wyłączenie krajowych świadczeń rodzinnych (§ 65 ust. 1 pkt 2 [ustawy o podatku dochodowym]) i przyznanie świadczenia następuje wyłącznie na podstawie prawa Unii? Czy dla przeliczenia ma znaczenie moment, w którym szwajcarski organ przyznał, czy moment, w którym wypłacił podlegające zaliczeniu świadczenie rodzinne?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 30 Przez pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy w okolicznościach takich jak w postępowaniu głównym przeliczenie walut świadczeń rodzinnych powinno zostać dokonane zgodnie z art. 107 ust. 1 rozporządzenia nr 574/72, czy też zgodnie z art. 107 ust. 6 tego rozporządzenia lub też zgodnie z art. 90 rozporządzenia nr 987/2009.
- 31 W tym zakresie z art. 1 ust. 1 załącznika II umowy w sprawie swobodnego przepływu osób w związku z decyzją nr 1/2012 wynika, że w dziedzinie koordynacji świadczeń przewidzianych przez rzeszoną umowę rozporządzenia nr 1408/71 i nr 574/72 mają zastosowanie w okresie od dnia 1 czerwca 2002 r. do dnia 31 marca 2012 r. Z kolei rozporządzenia nr 883/2004 i nr 987/2009 mają zastosowanie od dnia 1 kwietnia 2012 r.
- 32 W sprawie głównej do niemieckich organów należy przeliczenie na euro świadczeń rodzinnych wypłacanych przez państwo szwajcarskie w okresach od października 2006 r. do listopada 2011 r. Prawo do tych świadczeń jest w związku z tym regulowane przez przepisy rozporządzeń nr 1408/71 i nr 574/72, a dokładniej przez art. 13 ust. 2 lit. a) i art. 73 rozporządzenia nr 1408/71, a także przez art. 10 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 574/72, a nie przez przepisy rozporządzeń nr 883/2004 i 987/2009.
- 33 W tych okolicznościach przeliczenie walut rzeszonych świadczeń powinno zostać dokonane na podstawie art. 107 rozporządzenia nr 574/72 dotyczącego przekształcenia świadczeń przewidzianych przez przepisy rozporządzeń nr 1408/71 i nr 574/72, a nie na podstawie art. 90 rozporządzenia nr 987/2009, ponieważ, zgodnie z tym przepisem, jego stosowanie następuje jedynie na podstawie przepisów rozporządzeń nr 883/2004 i nr 987/2009.
- 34 W celu wskazania ustępu art. 107 rozporządzenia nr 574/72 mającego zastosowanie w sprawie głównej należy przypomnieć, że art. 107 ust. 1 tego rozporządzenia określa zasady przeliczenia walut wyłącznie dla celów stosowania przepisów, które zostały w nim wyraźnie wymienione (zob. podobnie wyrok w sprawie C-201/91 *Grisvard i Kreitz*, EU:C:1992:368, pkt 23, 25).
- 35 Tymczasem art. 107 ust. 1 rzeszonego rozporządzenia w żaden sposób nie odnosi się ani do art. 13 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1408/71, ani do art. 73 tego rozporządzenia, ani też do art. 10 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 574/72. W związku z tym nie może on znaleźć zastosowania w niniejszej sprawie.

- 36 Ponieważ art. 107 ust. 6 rozporządzenia nr 574/72 powinien zgodnie z jego treścią mieć zastosowanie w przypadkach, które nie zostały przewidziane w art. 107 ust. 1 tego rozporządzenia, to ten pierwszy przepis reguluje przeliczenie walut świadczeń spornych w postępowaniu głównym.
- 37 Wniosku tego nie podważa argument, zgodnie z którym art. 107 ust. 6 rzeczonego rozporządzenia nie umożliwia dokonywania przeliczenia walut świadczeń w celu obliczenia dodatku dyferencyjnego świadczenia rodzinnego na podstawie art. 10 tego rozporządzenia.
- 38 W rzeczywistości ponieważ treść art. 107 rozporządzenia nr 574/72 jest jasna jeżeli chodzi o stosunek ust. 1 i 6, argumenty oparte na większej dogodności metody, o której mowa w art. 107 ust. 1 tego rozporządzenia, nie mogą wychodzić poza taką treść (zob. podobnie wyrok w sprawie Grisvard i Kreitz, EU:C:1992:368, pkt 23, 25).
- 39 Jeżeli chodzi o istnienie ewentualnych wątpliwości dotyczących daty przeliczenia walut na podstawie art. 107 ust. 6 rzeczonego rozporządzenia, to nie może ono uzasadniać braku zastosowania tego przepisu. Przeciwnie, odpowiedź na te wątpliwości powinna wynikać z interpretacji tego przepisu.
- 40 Z uwagi na ogół powyższych rozważań, na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że w okolicznościach takich jak w postępowaniu głównym przeliczenie walut świadczeń rodzinnych powinno być dokonywane zgodnie z art. 107 ust. 6 rozporządzenia nr 574/72.

W przedmiocie pytania drugiego

- 41 Przez pytanie drugie sąd odsyłający zastanawia się co do zasady, czy art. 107 ust. 6 rozporządzenia nr 574/72 powinien być interpretowany w ten sposób, że przeliczenie walut świadczeń rodzinnych takich jak w postępowaniu głównym w celu obliczenia dodatku dyferencyjnego świadczeń rodzinnych na podstawie art. 10 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia powinno być dokonywane według oficjalnego kursu wymiany walut w dniu wypłaty tych świadczeń przez państwo zatrudnienia, czy w ten sposób, że powinno ono być dokonywane według oficjalnego kursu wymiany z dnia wypłaty tego dodatku przez państwo zamieszkania.
- 42 W tym zakresie art. 107 ust. 6 rzeczonego rozporządzenia przewiduje, że w przypadku wypłaty świadczeń przeliczenie walutowe jest dokonywane po kursie oficjalnym z dnia zapłaty.
- 43 Ponadto z art. 13 ust. 2 lit. a) i art. 73 rozporządzenia nr 1408/71 w związku z art. 10 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 574/72 wynika, że pracownik ma prawo do pełnych świadczeń rodzinnych przewidzianych przez prawo państwa zatrudnienia, podczas gdy jego prawo do świadczeń rodzinnych przewidzianych przez prawo państwa zamieszkania osiągnąć może maksymalnie wysokość tych pierwszych świadczeń.
- 44 Z powyższego wynika, że jeżeli świadczenia rodzinne przewidziane przez prawo państwa zatrudnienia są wyższe niż świadczenia przewidziane przez prawo państwa zamieszkania, prawo pracownika do tych ostatnich zostaje zawieszane do pełnej ich wysokości. Pracownik taki nie otrzyma żadnych płatności ze strony państwa zamieszkania.
- 45 Tymczasem ponieważ treść art. 107 ust. 6 rozporządzenia nr 574/72 wiąże w sposób bezwarunkowy przeliczenie świadczeń według oficjalnego kursu wymiany z dnia „zapłaty”, należy interpretować go jako oznaczający przeliczenie świadczeń, które są wypłacane przez państwo członkowskie zatrudnienia w zakresie, w jakim owa zapłata dokonywana jest w każdym przypadku, podczas gdy zapłata świadczeń przewidzianych przez państwo zamieszkania jest dokonywana jedynie w określonych warunkach i jest warunkowa i niepewna.

- 46 Taka wykładnia gwarantuje ponadto skuteczność przepisów zapobiegających kumulacji, takich jak przepis art. 10 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 574/72, które zmierzają do zagwarantowania korzystającemu ze świadczeń wypłacanych w kilku państwach członkowskich łączną wartość wszystkich świadczeń identyczną jak kwota najbardziej korzystnego świadczenia, jakie jest mu należne na podstawie prawa tylko jednego z tych państw (zob. podobnie wyrok w sprawie 98/80 Romano, EU:C:1981:104, pkt 24).
- 47 W rzeczywistości bowiem należy zauważyć, że w sprawie takiej jak w postępowaniu głównym korzystający ze świadczeń rodzinnych wypłacanych przez państwo zatrudnienia zamieszkuje w państwie członkowskim, które przyznaje mu dodatek dyferencyjny do świadczenia rodzinnego w taki sposób, że świadczenia wypłacane przez państwo zatrudnienia są przekazywane do państwa zamieszkania. Otóż dopiero po wypłacie tych świadczeń przez państwo zatrudnienia i po przeliczeniu ich kwoty na walutę państwa zamieszkania, zainteresowany może korzystać z tego dodatku w ostatnim z wymienionych państw, w przypadku gdy przeliczona kwota jest niższa od kwoty tego samego świadczenia należnego na podstawie prawa państwa zamieszkania.
- 48 Z uwagi na ogół powyższych rozważań na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że art. 107 ust. 6 rozporządzenia nr 574/72 powinien być interpretowany w ten sposób, że przeliczenie waluty świadczeń rodzinnych takich jak w postępowaniu głównym w celu obliczenia dodatku dyferencyjnego do świadczeń rodzinnych na podstawie art. 10 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia powinno być dokonywane według oficjalnego kursu wymiany z dnia wypłaty tych świadczeń przez państwo zatrudnienia.

W przedmiocie pytań trzeciego i czwartego

- 49 Z uwagi na odpowiedź udzieloną na pytanie pierwsze nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytania trzecie i czwarte.

W przedmiocie kosztów

- 50 Dla stron postępowania głównego niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania głównego, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (dziewiąta izba) orzeka, co następuje:

- 1) **W okolicznościach takich jak w postępowaniu głównym przeliczenie walut świadczeń rodzinnych powinno być dokonywane zgodnie z art. 107 ust. 6 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r., zmienionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1386/2001 z dnia 5 czerwca 2001 r.**
- 2) **Artykuł 107 ust. 6 rozporządzenia nr 574/72, w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym przez rozporządzenie nr 118/97, zmienione przez rozporządzenie nr 1386/2001, powinien być interpretowany w ten sposób, że przeliczenie waluty świadczeń rodzinnych takich jak w postępowaniu głównym w celu obliczenia dodatku dyferencyjnego do świadczeń**

rodziny na podstawie art. 10 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia powinno być dokonywane według oficjalnego kursu wymiany z dnia wypłaty tych świadczeń przez państwo członkowskie, na terytorium którego dany pracownik wykonuje działalność zarobkową.

Podpisy